

Szerkesztői szállítás

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető követelmények emelkednek.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Fél évre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy hóra 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyzet hasonított garmond sor ára 6 kr. Helyedij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetésekkel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22 Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-1 9 szám emelet.)

Előfizetési felhívás

„KELET”

1872-diki második év-folyamára.

A kezdet első, nehéz évének a „Kelet” — minden nagyzás nélkül mondhatjuk — szerencsésen végét érte. Szerencsésnek nevezhetjük, mert nem csak, a világrendítő események lezajlása után is, fönn tudta a t. előfizető közönség érdekltségét, még fokozott mérvben is, tartani; hanem egy rövid év oly jelentéktelen tartama alatt is képes volt munkatársaink, specialis irodalmi viszonyaink közt oly gazdag, sora a lap nevét, tekintélyét és aránylagos hatását megalapítani.

Teljes tudatában vagyunk annak, hogy e szerencsés helyzetet egyedül t. munkatársaink szakértelmének, buzgalmának köszönhetjük; de a tényt azért lehetetlen nem constatalnunk, hogy a „Kelet” mindjárt életének első évében oda sorakozhatott veterán és nem veterán pályatársai mellé s nem csak szava bir azokéval bátran versenyző nyomatékka, hanem a központ és vidék politikai és társadalmi vezérferfiainak figyelmét, érdeklődését, szellemi támogatását is ki tudta vinni magának, sokban pártkülönbség nélkül.

A kezdet nehézségeinek latbavetésével ez eredményt fényesnek mondhatjuk, s annak érdemét t. munkatársainknak készségesen szolgálatjuk ki, a közügy nevében.

De tulajdonítjuk ez eredményt legfőbbképen annak, hogy a „Kelet”, kezdetben kimondott programjához hiven, elfogadva a kiegyezés közjogi alapját s azon tántorítatlan állást foglalva: a józan, megfontolt szabadelvűség független közlönyévé küzdött ki magát, föl- és lefelé egyaránt.

Nagyfontosságú, világtörténelmi jelentőségű év hajlik e napokkal végéhez, s ha kül- és belpolitikánkat vezérlő pártunk ingadozás nélkül, biztosan emelkedhetett ki e küzdelmek zajgásából: oly életrealitásról tett ezáltal tanuságot, mely a jövőre is biztos zálogul szolgálhat e sokat hányatott hazának. A „Kelet” büszke reá, hogy e párt egyik szerény harcosaként tanusíthatá magát a multban, s minden törekvése oda irányul, hogy e sorban méltóan állhassa meg helyét a jövő évben is, mely a törvényhozás új ciklusának ép oly küzdelmes, mint döntő hatású éve lesz.

Reménnyel és megnyugvással nézünk épen ezért a most közelgő új évvel szembe. mert erős hitünk van nemzetünk józanságában; mert bizton számíthatunk nem csak a régi, hanem új munkatársakra; mert erős munkakedvünk a tapasztalt és folyton növekvő pártfogásból mindig új lelkesülést merít, s mert tollunkat a tiszta meggyőződés vezérli.

Munkatérünk nem változik: az erdélyi részek közlönye voltunk és maradunk. Azt a tért választottuk, mindjárt kezdetben, munkásságunk számára, mely nehezebb ugyan, de követelőleg hivatgat, mert pályatársaink épen ezt részletetik legkevesebb figyelemükben. Az unio végleges keresztülvitele csak a specialitások méltányos kiegyenlítésével történhetik, erőszak nélkül meg. Ennek pedig első feltétele a leplezetlen, őszinte ismertetés. Ezért foglalkozunk jövőre is első sorban a mi kérdéseinkkel, melyekre a központi lapok nem fordíthatnak kellő figyelmet. De azért a világ és központ eseményeit s legkivált kelet viszonyainak, a bukaresti dolgoknak ismertetését sem hanyagoljuk el jövőre sem.

Szóval, az adott viszonyokhoz mérve lehetőleg igyekezzünk tekintélyes vezércikkjezőink, vidéki, pesti és külföldi levelezőink, tárczánk, közgazdasági rovatunk, bőv távirataink, élénk ujdonságaink által megoldani nem épen könnyű feladatunkat.

Buzgalmunkon, igyekezetünkön bizonyára nem mulik az!

Kolozsvártt, dec. 21-dikén 1871.

Szász Béla,

a „Kelet” felelős szerkesztője.

Kiadói szó. A mit a t. szerkesztőség a lap szellemi, azt alólírott anyagi részére nézve szintén ígérheti. A csinos és pontos kiállítás mellett, valamint minden előleges kötelezettség nélkül ez évben is megbovitettük a tömöttebb és nagyobb terjedelmű nyomás által a lap beltartalmát, ugy biztos kilátásunk van, hogy a pártolási eddig tapasztalt emelkedésének folytatása esetén, a lap alakját is megnagyobbíthatjuk.

Előfizetési feltétel-ink maradnak a régiek:

Egész évre 12 frt.
Fél évre 6 frt.

Negyed évre 3 frt.
Egy hóra 1 frt.

mely összegek legcélszerűbben a csak 5 krba kerülő postai utalványokkal küldhetők be alólírt kiadó-hivatalába.

T. gyűjtőinknek 8 előfizető után tiszteletpóldánnyal kedveskedünk.

Ezen felül rendkívüli kedvezményben is részesítjük a „Kelet” t. előfizetőit, midőn 293 ik számunkhoz mellékelt gazdag tartalmu könyvjegyzékben szabad választást engedünk, úgy, hogy negyedéves t. előfizetőink, a lap díján (3 frt) felül beküldött 7 frtéért 10 frt áru könyvet rendelhetnek meg, s így tovább fél- és egész éves előfizetőink, a melléklet kimutatása szerint.

Ily előnyök nyújtását csak az eddig tapasztalt s remélhetőleg fokozódó pártolás teszi lehetővé, a mit tisztelettel kér

Kolozsvártt, 1871. dec. 21-dikén

Stein János,

kiadó.

Kolozsvár, dec. 30. 1871.

(Sz.) Holnap tehát be lesz töltve a 365-ik és utolsó lap is abban a nagy könyvben, melynek sarkára az örökkévalóság érez keze az 1871-ik évet metszé. A lap alján vastag betűkben sötétlik a „Vége”; a könyv becsukódik, az erős kapcsok rácsattannak s a folians visszavonhatatlanul oda helyezkedik 1870 társa mellé, hogy ott pihenjen mind végezetig.

De bár a tartalom immár változhatlan; bár a feljegyzettek el nem törölhetők — a hatás, melyet tanulságaikkal előidéznék, ép oly élénk, munkás, mint a mily halott és tehetetlen maga az év, melynek eredményéből e könyv előállt.

A természet nagy háztartásában nincs az a jelentéktelen parány, mely a látszólag romboló ezer formájú változatban is megsemmisülhetne. De ha e végnélküli állandóságban még képzelhető lenne fokozat: a szellem, az élet működésének eredményei — ha még oly parányiaknak tetszenének is — még kevésbé semmisítők meg s a görög hitrege végzete nem

ítél és hat oly kérielhetlenséggel, mint az élet tettei a jövődőség tényei fölött.

A széről nem tudjuk, hogy honnan jő és hova megy, mondja a szent író; de az élet változásait, napfényét és viharát, ha előre csak kevés választott képes is megjelölni, hogy „hova megy”, de hogy „honnan jő”, minden tisztán látó átértetheti, csak figyelmes olvasója birjon lenni ama nagy könyveknek, melyek közül egyik ismét végére jutottunk.

És az előttünk fekvő kötet, ha világraszóló fényességű lapokkal nem dicsekedhetik is, de annyi tagadhatatlan, hogy egészben véve több megnyugtatót és biztatót, mintsem aggodalomkeltőt tartalmaz részünkre.

Az első, mit örömmel constatalhatunk, az, hogy a könyv első lapjai majdnem üresen maradtak. Az Európát megrendítő viharok, mint egy félreeső völgy fölött, vész és pusztítás nélkül vonultak el előttünk, s ha amaz egyik nemzet szellemi tulsúlyának méltó diadalát ülteté meg, — melyből reánk sem dicsőség, sem

Jövő számhuk a szent ünnep miatt szerdán jelenik meg.

haszon nem háramolt, — de viszont a másik önhittségben tulmerész nemzet szármalmas gyászatól is mentek maradtak honti téreink. Mig ott künn mennydörgés üvöltött és villámás cikázott, mi itt benn a békés munka áldásait élvezők és nyugodtan adózhatánk elismerésünkkel az anyagilag és szellemileg erősnek — és résztvevő könyeinkkel az eltiport nyomorultnak.

Köszönet érette törvényhozásunk bölcsességének, mely, mint a nagy római, békét, de harcot is rejthet vala öltönye alatt.

És a munka folyt tevékeny szorgalommal. Előkészítettett három nagy horderejű reform: a szegény földmives, a munkás polgár és az igazat kereső fél javára.

Az úrbériség tisztázása; a közigazgatás reformja és a törvénykezés újjáteremtése.

S mig a kishitűség Austria provinciájaul hirdeté hazánkat, mig a föl-, sőt eladott jogok utáni sirám hangza anynyiszor; mig Bécs ugy rajzoltatott le elő-

tünk, mint a melynek intései szerint folyának dolgaink — im elkövetkezett az a hihetetlennek látszó, még a legvérmesebb álomlátásban sem képzelt ábránd, hogy a birodalom legfontosabb ügyeinek élére egy magyar állítattott a koronás magyar király által. Nem a nemzeti büszkeség; nem az ország hajdani sérelmeinek visszacsapó füstje, hanem az idők teljes megújodásának szivből fakadó hálás érzete az, mely e tényben a nagy könyv legfényesebb lapját láttatja velünk.

Az idő mindeneket megemészt, csak az emlékezetet nem. De ha fátyol borulhat a vett sérelmekre; ha az áldás megtörheti valaha az átok erejét; ha a béke angyla diadalmaskodhatik a gonosz Ahri-manon: e fátyol, ez áldás, ez angyal — soha sürűben nem omolhatott, tisztában nem áradhatott, vigasztalóbban el nem közelgphetett.

Köszönet érette királyunk nemes szívének, mely hí magyarjaiban meg tudott bizni!

Egy nap, egy év sokszor oly végetlen hosszú az ember életében. De egy

évtized is vajmi parány egy nemzet életkorában. A magyar már próbálta, mit tesz húsz évig, mit majdnem egy századig aludni. De mindannyiszor, midőn a hosszantartó álmát jó szerencse, önereje kitörle szeméből — mintha új, félisteni erőt gyűjtött volna álma folytán — megkettőztetett serénységgel fogott az elmaradt munkához.

Csak most vala, hogy a lidércnyomás elköltözött szívékről, s hogy azóta még nem valánk képesek égis erő törnyot építeni: csak az hányhatná szemünkre, ki nem bírja megítélni, hogy mily másodpercnyi szűk idő egy nemzet életében az a négy-öt év, melyben ismét munkához foghatunk...

S pedig még a munka elkezdése is mennyi munkába került! Mennyi romot és törmeléket kelle eltszítani az útból! Hány szívünkhöz forrt régi emléket kelle elsimítani, hány kedvenc ismerőssel szakítani, mig dologba állhatánk!

De most már nyitva előttünk a tágas, az oly tágas munkatér.

S minden, mintha egészen új lenne a nagy mezőn! Törvényhatóságaink saját hatáskörük végzendőire berendezve; birtokaink, jogunk, igazunk a gátoló nyűgöktől megszabadítva — minden és mindenki saját munkájára utalva!

És a mi talán a legfőbb: Isten szép világosságának, áldott napjának — a tudomány, kunyhóba és palotába egyaránt szabad út nyitva. A nagy könyv egyik legsötétebb lapja bár ott feketélik e gondolatra szemünk előtt, hogy azt, kire szellemi fejlődésünknek oly multhatatlan szüksége volt, épen ez évben kelle sirba fektetnünk! — de a szellem nem temethető a sirba s a népnevelés nagy bajnokának lelke fölragyog ez év emlékében és biztatólag szól: előre!

S a nemzet, mely szülni tudta őt; mely higgadt mérsékletével kiküzdé ezt az új időt; mely ez év utolsó napján okulni kíván történetéből: nem lehet méltatlan a munkásságban, a bölcsességben, a nemességben ahoz, kit nem kell megneveznem, hogy a megdöbbenés — a lelkesülttség könyvét csaljam emlékére a magyar szemébe...

Köszönet érte a magyarnak!

És most csukjuk be ezt a nagy könyvet.

Nagy tanulságai azért szívéinkben maradnak, s midőn kétszer huszonnégy

óra multán az új és tiszta könyv megnyílik előttünk, jobb címet nem írhatunk első lapjára:

Az új munka új éve!

Pest, dec. 27-én.

— Nem hiában mondják, hogy a semmítőre a legtöbb bűnök szülőanyja. A politikai szélesödés, mely az ünnepek és országgyűlésünk szünetelése következtében beállt, időt enged a kávéházi politikusoknak is, hogy izgalmi híreket kövessoljanak. Az pedig már régi dolog, hogy a legtöbb bécsi lap oly erőből ujoncozza pesti levelezőit, melyek alig fordulnak meg más, mint a mindenkinek nyitva álló kávéházi körökben.

Innen magyarázható ki az a nagy zaj és lármá, melyet a Deák-Bittó féle képviselőházi jelenet a bécsi s nyomukban a külföldi lapokban kelt, de a mely még csak ellenzéki lapjainkban sem talál viszhangra, pedig ezeket sem lehetne valamely tulságos nagy discretioval vádolni.

Tagadhatlan, hogy a minister kifejtette volna Deáknak már az osztályban nyilvánított nézetével szemben ott ellenérveit s ez alkalommal minden zaj és feltűnés nélkül egyenlített volna ki a differentia, miután egyáltalán képtelenség csak gondolni is, hogy Deák a nyílt ülésben való ellentétességet kereste volna. De miután ez nem történt, Deák meggyűződszerű fölhasználása s a többség határozata csakugyan nem lehet alapja oly messzire menő következtetéseknek, a melyeket abból némelyek oly határozottsággal vonnak s a ministerium bukásáról, a párt megosztásáról, egy új reformpárt alakulásáról beszélnek. Sem Deák nem az a férfi, sem pártja nem oly viszonyban áll vele, hogy egy ily magában jelentéktelen esetből világra szóló casust gyurjanak és saját célzatos szántukból fejszét vessenek annak a fának gyökerére, melynek ültetése évek hosszú során át érett megfontolás tárgya volt; megfogantatása annyi munkába és áldozatba került, s mely csak most kezd meg áldástrejtő ágait hajtogatni.

Hogy a minister Deák fölléptét kissé zokon vette, az igaz; de a régi és benső barátság, mely kettőjüket összeköti, csak hamar eloszlatá a felvonuló felhőt s a tegnapi miniszter-tanács teljesen kiegyenlített mindent, úgy hogy azok, kik már is rozsás reményeket kötöttek ez esethez, még egy kissé elodázhatták ujjongásukat, mert kedvükért, ez egyszer, nem fog alkalom nyújtatni a kárörömré.

Az 1873 május 1-én megnyitandó bécsi világkiállítás beosztása.

(Vége.)

15. csoportozat. Zenészet és műszerek.

a) Hangszerek, b) azoknak alkatrészei (hurok, hangfenékek, hárták, sipnyelvek sat.),

En Istenem! minő boldog valék! sietve rohantam abban az irányban, melyből a hangot hallám. — Határatlan körvonalokban egy ember-forma folt állt előttem. Hozzá szaladtam. ... Végre!

De Teglew helyett egy más tisztet találék, ugyan csak attól az ütegtől, kit Teglewnak hívtak.

„Őn felelt szavamra?” kérdém tőle.

„Őn szólított?” kérdé vissza.

„Nem, én Teglewt kiáltám.”

„Teglew! Épen most találtam. Ostoba egy tréfa. De hogyan találjon baba az ember?”

„Őn látta Teglewt? Milyen irányba ment?”

„Arra, azt hiszem,” mondá a tiszt, meg lehetős határozatlan irányba mutatva. „De hiszen nem lehet most semmit megkülönböztetni. Tudja-e őn például merre van a falu? Az az egyetlen eset van, ha egy kutya ugatni talál. Minő ostoba éj. Engedje, hogy gynytsam meg a szivaromat. Mintha a szivar egy kissé, megvilágítaná az utat.”

A mennyire hozzávettem, úgy tetszett nekem, hogy a tiszt egy kissé el volt kétségbe.

„Nem mondott önnek Teglew semmit?”

„Dehogyan; nem! Én mondtam neki: Jó napot bajtárs! s ő felel: Isten önnel bajtárs! Hogyan: Isten önnel? Miért Isten önnel? Igen, felel, golyót röpíték fejembe — Originális!”

Lélekzetem elállt. „Őn azt mondja, hogy azt felelte...”

„Originális,” ismétlé a tiszt s a val távozott.

A benyomás, melyet a tiszt beszéde rám

őn, még nem mult el egészen, midőn hang-

c) hangzókészülékek (jelzősipok sat.), d) hangrangművek és csengőtyűjátékok, e) termelési statisztika, (Vesd össze még a 3. számú mellék-kiallításat.)

16. csoportozat. Hadászat.

a) Hadszervezés és kiegészítés, b) csapat-fölserelés, ruházat, fegyverzet, c) tüzér-ügy, d) hadműszaki ügy, e) egészségügyi ügy, f) hadászati nevelés-, oktatás- és művelődés-ügyi g) térképészet és történetírás.

17. csoportozat. Tengerészet.

a) Hajóépítési anyagok, b) csónaképítés, folyóhajók, bentői hajók, parti járművek, tengeri, hadi és kereskedelmi hajók, fegyverzési és fölserelési tárgyak, rajzok és mintázatok feltűntetése, c) hajóépítési szerszámok és készülékek, d) hajószemélyzeti ruházat és fegyverzet, e) hajózáti szárazföld- és vízépítmények (világítótoronyok, rak- és révparti építmények, kikötő-erősítés sat.), f) hydrographia (hajózáti térképek, hajózáti és légtűnetani mű- és tan-szerek).

18. csoportozat. Építészeti és polgári mérnökügy.

a) Ásványeredetű épületanyagok, azok előállítására szolgáló anyagok és eljárás módok és megvizsgálásukra szolgáló készülékek, vállvasak és egyéb építményi alkatrészek, a fa építményekre szolgáló anyagok és eljárás módok, b) alapvetési anyagok és eljárás módok, sulykok, csavarozólők, légszívó készülékek, vízrekeszek sat.), c) talajművekhez való anyagok és eljárás módok (úrvájók, kotrógépek, földhordó készülékek, szállító készülékek sat.), d) köz- és vasuti anyagok és eljárás módok (utsímító hengerművek, vasuti fölep-építés, váltók, keresztutak, talpak, fordító korongok, ferde és önműködő pályasik, siklók, légnymatu vas-pálya, egyéb vontató művek, itató-állomások valamennyi berendezéseivel, mindenemű vasut-forgalmi épületek, vasut-jelzési ügy sat.), e) vízépítészeti, a tengerészeti építésügy kivételével (folyam- és csatornaépítmények, vizgátok sat.), f) hid-, ut- és vízvezetékek mintázatai és tervrajzai sat.), g) középületek, polgári lak- és bérházak, börtönök, hórházak, iskolák, színházak tervezetei, mintázatai és rajzai, építkezési felvonó és továbbító készülékek (feladók készülék, emelősigák sat.) ócsó lakházak tervezetei és mintázatai, építkezési szerszámok és eljárás módok, h) a felsorolt épületek egészséges és kényelmes berendezésére szolgáló anyagok és eljárás módok (világítás, szellőztetés, mindenemű fűtő-szerkezetek, vízvezetékek, árnyékszék, csatornák, öblintős ürülék, villám-hárítók sat.), i) gazdasági mérnökügy: mezőgazdasági tervrajzok, lecsapolások és alagút-vezetékek, mezőgazdasági és marhatenyésztési épületek (magtárak, földalatti magtárak, ólak sat.), k) iparcélú épületek: malmok, szeszégetők, cukorgyárak, fűrészelők, serfőződékek, rakházak sat.

19. csoportozat. A polgári lakház, belső berendezésével és butor-zatával.

a) Egész épületek feltűntetése, a művelt népfajok polgári lakházának mintázatai és tervrajzai, b) teljesen bebutorozott hajlékok.

san kiabálták ismételve nevemet. Megesmer-tem Simon hangját. Feleltem s ő közeledett.

XVI.

„Nos, megtaláltad Stephanitsch Ilyést?”

„Meg.”

„Hol?”

„Itt egészen közel.”

„Hogy találta? Élve?”

„Ugy, beszéltem vele. (Szívemről mint-ha kő esett volna le). Egy fa alatt ült, köpe-nyébe burkolva... ez az egész. Mondtam neki: Stephanitsch Ilyés, nem parancsol bejönni a házba? Wassilitsch Sándor nagyon nyugtalanodik önért. És ő felel: Mi kényszeríti, hogy nyugtalanodjék? Hűs légre van szükségem. Fáj a fejem. Eredj haza, később majd bemegyek.”

„S te elhagytad?” kiálték, kezeim öss-zezsapva.

„Hát ugyan mit csináltam volna. Pa-rancsolta, hát hogyan maradjak ott?”

Egyszerre minden aggodalmam visszatért.

„Rögtön vezess hozzá. Hallod! Rögtön!”

Oh Simon, Simon, ezt nem vártam volna tőled. Azt mondd, hogy egészen közel van?”

„Közel hát, ott, hol az erdő kezdődik, ott ül.”

„Előre, indulj, vezess.”

Hosszant bolyongtunk; kétszer is elté-vedtünk, pedig Simon erősíté, hogy az erdő alatt hagyta urát. Sok bukdácsolás után egy-szerre egy gyenge hang üt meg fületem. Olyan forma volt, mint mikor a dugót kihuz-za az ember az üvegéből. Arra tartottunk. Ne-hány perc multán egy magas széles, fekete folt tűnt föl határozatlanul a ködben.

20. csoportozat. A parasztház, belső berendezésével és szerszámaival.

a) Egész épületek feltűntetése, a külön-féle népfajok parasztházainak mintázatai és rajzai, b) teljesen berendezett és a szükséges hol-mikkal ellátott parasztszobák.

21. csoportozat. A nemzeti házi ipar.

a) Cserépneműek, b) házi szövések és női kézi munkák, c) fémnemű piperezikkek, d) faragványok és különféle holmik.

22. csoportozat. A műipari muze-umok hatályosságának feltűntetése.

a) Azon tárgyak, melyek feltűntetése ál-tal a muzeumok az izlés nemesülésére és az általános művészi képződésre hatást gyakorol-ni töreksenek, b) kiállítások a muzeumok tu-lajdon működési köreiből.

23. csoportozat. Egyházi művészet.

a) Egyházi ékítmények (fali díszítmé-nyek, üvegfestmények sat.), b) az egyházi be-rendezés tárgyai (oltárok, szószékek, orgonák, székek, egyházi edények őrzésére szolgáló szek-rények sat.), c) oltári és szószéki ékítmények (feszületek, kelyhek, szentségtartók, gyertya-tartók, oltárterítők, szószékterítők, oltári sző-nyegek sat.), d) keresztelési és temetkezési tárgyak.

24. csoportozat. Korábbi idők szaka-k-ból való mű- és műipartárgyak, mű-barátok és gyűjtők által kiállítva. (Exposition des amateurs).

a) Régibb mesterek festményei, b) a kü-lönbféle nemű ugynevezett objets d'art (bronz, zománc, majolica, parányfestések, porcellán fayence sat.)

25. csoportozat. A jelenkori képző-művészet.

Oly művek, melyek az 1862-ik évi má-sodik londoni kiállítás óta készültek: a) épí-tészet, beleértve mintázatok, tervrajzokat, vázlatokat és a jelenkori építészeti művek szemléltvényeit, b) szobrászat, beleértve a ki-csinyben való alakzati művészetet, vésnöki mű-vészetet és érmészetet sat, c) festészet, bele-értve a parány-, zománcfestészetet sat., d) rajzművészeteket (réz-, aczélmetszés, karczolás, fametszés sat.)

26. csoportozat. Nevelés-, oktatás-és művelődésügy.

a) A nevelésügy, feltűntetve mindannak szem elé állítása által, a mi első életéveitől az iskoláztatási korig a gyermek ápolására és nevelésére, testi és elméleti fejlesztésére vonat-kozik (a gyermeki táplálék, járodák, bölcső-dék, gyermekkeretek, gyermekjátékok, tornaké-szülékek sat.); b) az oktatásügy, feltűntetve természetes minőségükben felmutatandó iskola-épületek és iskolai fölserelvények által; min-tázatok, rajzok, tanszerek, oktatásügyi művek és folyóiratok felmutatása, tanmódszerek leírá-sai és földírtései, tanügyi történelem és sta-tisztika, tanodai szervezetek és rendszabályok feltűntetése által; a) Nép- (elemi) iskola. Ezen osztályban egyszersmind a vakok, süketnémák és hülyék oktatására vonatkozó mindenemű kiállítványok foglalnak helyet: aa) középtano-

„Az erdő, itt az erdő!” ujongatott Si-mon. „Várjon csak, gazdám most is ott ül a nyír alatt.”

Oda pillanték. A nyír tövében egy em-beri alak ült, sajátos módon összeguzsorodva. Gyorsan odasieték s megismertem Teglewt. Kö-penyét, arcát, mellére hajtott fejét. „Teglew! kiáltam. — Nem felelt.

„Teglew!” ismétlétem s vállára tettem kezemet.

Egyszerre előrehajlott — alágurult a fűben.

Meg volt halva.

Egy kis pisztoly hevert mellette a föl-dön. A halk nesz, mit észrevettem volt, a végzetes lövés vala.

XVII.

Teglew bajtársai nem csodálkoztak felet-tébb ez öngyilkoságon — mert a végzet emberétől valami rendkívülit vártak.

A levélben arra kérte az ezredest, hogy Teglewt, az öngyilkos hadnagyot töröljék ki a névsorból.

Eltemették, mint egy öngyilkost, a te-mető árkába.

A temetés reggelén Simon a kunyhóba lépett s jelenté, hogy Ilyés beszélni akar velem. „Melyik Ilyés?” kérdém. „A házaló.” Mon-dám ereszsze be. A házaló bejött, pár részve-vő szót mormogott.

„Adósod maradt valamivel?” Nem; min-dig azonnal fizetett. De itt van... és mosolygott. „Őn egy csekélységet talált, a mi az enyém.” „Miféle csekélységet?” „Itt van,” s a réz fésűre mutatott, mely asztalomra ma-radt.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Egy kopogó szellem.

(Turgenev Iván rajza.)

(Vége.)

XV.

Bajos lenne megmondani, hányszor vesz-tettük el az utat, hányszor tévelyedtünk el. A lámpáknak semmi hasznát sem vettük, mert nem bírtak a bennünket környező fehér ködön a legkisebb mértékben is áthatolni. Simon és én többször elvesztettük egymást, bár mindegyre szöflongatuk egymást; én kiabáltam: „Teglew! Stephanitsch Ilyés!”, ő: „Uram, Uram!”

A köd úgy megzavart, hogy, mint álom-járók tévelyegtünk.

Csakhamar mindketten tökéletesen bere-kedtünk. A nyirkos lég mellünk legmélyéig hatolt. De mindezek dacára mégis visszaértünk az ablakokba rakott gyertyák segélyével, a kunyhóhoz. Közös keresésünk nem használt semmit. Csak akadályul szolgáltunk egymásnak elhatároztuk tehát, hogy ezután nem is vigyázunk rá, ha eltévesztjük egymást, menjen mindenik a maga útján. Ő balra ment, én jobbra csak hamar nem hallám hangját sem. Mintha a köd egész agyvelőmre hatott volna; mint el-tévedt bolyongtam ide-oda, folyton „Teglew! Teglew!”-t kiáltva.

„Itt vagyok,” felelt egyszerre egy hang.

vetkezében az említett törvényszék területére kinevezett elnök, bírák, kir. ügyész és alügyész hivatali esküjüket 1871-ik évi decz. 31-ik napján délelőtt 10 órakor a kolozsvári kir. törvényszék helyiségében tartandó nyilvános ülésben fogják letenni. A kolozsvári kir. törvényszék elnökétől, mint min. biztostól. Kolozsvárt, 1871 decz. 27-én. Biró Pál, elnök.

A törvényhatósági törvényszékek levéltárainak a királyi törvényszékeknek leendő átadása iránt az igazságügyér elrendelte, hogy ezúttal csak a folyamatban levő ügyekre vonatkozó akták szállíttassanak át az új törvényszékekhez. Reméljük azonban, hogy ez intézkedés csak ideiglenes, miután, különösen a bűnügyi irományokra a törvényszékeknek minden pillanatban lehet szükség s miután egy királyi törvényszék területe három négy törvényhatóság határait is kiterjed: el lehet képzelni azt a munkát, melybe a régi, de szükségessé vált iratok összegyűjtése esetenként fog kerülni. Az igazságügyér ur rendeletéből származó megtakarítás a jövőben bizonyos több kiadást és munkát fog okozni, mint a mennyi hasznát az a körülmény ad, hogy most a levéltáraknak csak egy részét kell az új levéltárakba átszállítani.

Lónyay Menyhért gróf miniszterelnök Verseczen 512 szótörbbséggel országgyűlési képviselőnek választatott.

Minisztortanács tartatott decz. 26-án délelőtt 10 órától este 8 óráig egy huzamban, s a tanácskozás csak félórára szakaszatott félbe, mely alatt a miniszterek ebédelték. Mint hírlik, a még ez ülészek alatt előterjesztendő tvjavaslatok, a horvát-ügy a vasúti szerződés, s egy személyi kérdés képez-

ték a tanácskozás tárgyait. Ez utóbbi kiegyenlített.

Torda 1871. deczember 28-án A mai napon megtartott bizottmányi gyűlést, mely jelen szerkezetben utolsó volt némi érzéken hangulat jellemzi. Szeretve tisztelt főispánunk megnyitó beszéde, melyben eddigi megyei szerkezetünk behatón ecsetelte, s a most utoljára összegyűlt képviselőbizottmánytól búcsút vón, nagy hatással fogdatott.*) Telyes meglepédesre szolgált bizottmányunknak a főbírói jelentés is megyénk jelenlegi állapotáról. Öt miniszteri leirat felolvasása után, az igazoló választmány jelentése vétetett tudásul, s csak egy pontban lett némi fenakadás, mely szerint a tordai piezzi fertály alvászató kerület választása, két választásra jogosított egyének a választók névsorából kihagyása miatt — megsemmisítettett. — a megsemmisített választás helyett a közgyűlés az új választást jelenleg nem rendelte el, hanem fenhagyta azon 15 napot, mely alatt a törvény szerint az igazoló választmány határozatai ellen — az állandó bíráló választmányhoz fellebbezhetni, mely a vitás kérdésekben végérvényesen dönt. Főbíró Miksa Elek a megyei tisztikar nevében érzékeny szavak kíséretében mondott le a maga s tisztársai havatali állásáról; a képviselőbizottmány által azonban felkértek — a megérdemelt elismerés kifejezése mellett, hivatalukat mindaddig folytatni, míg az ujonnan megválasztottak helyüket elfoglalják, s a hivatalos irományokat átvehetik. Főbírák e méltányos kérésnek a tisztikar nevében készséggel engedett. Ügyvéd Szabó Lajos röviden emlé-

*) Jövő azámunk hozni fogja.

Szerk.

kezett meg régi megyei szerkezetünkről, mely csaknem 900 éven át alkotmányunk egyik véd-bástyája volt. — Ügyvéd K. Nagy Imre köszönő nyilatkozatot mondott bizottmányunk nevében — köztiszteltben s szeretetben részeseül főispánunknak, megyénk felvirágzása érdekében tett munkás fáradozásaiért, mely lelkesülten fogadtatott. — Azon óhajjal zárom be tudósításom, vajha rövid időn megyei közgazgatásunk a legjobb rendben felvirágzásnak indulna. —

O. . .

Köz könyvtáraink s az egy országos könyvtár című füzet jelent meg Szász Károlytól; az érdekes művecske eredetileg a „P. Napló”-ban volt kiadva. Szerző meggyőző okokkal, nemzeti érdekeltséggel és tudományos kritikával mutogatja, hogy külön nagyobb könyvtáraink egyesítése célszerűtlen lenne.

Jókal Mór e napokban elismerő levelet kapott Sch. idt Julián a nagyhirű német művésztől, a költő műveinek olvasása után. Dr. Heigel pedig a berlini Bazár tulajdonosa fölkérte, hogy jövőre lapjának rendes munkatársa közé sorozhassa, magyar műveinek följosított fordításban leendő közlése mellett.

A Kisfaludy-társaság deczember 27-ki ülésén Szász Károly nem sokára meglevő kisebb műfordításainak első kötetében Burns Robert hét dalát s Heine egy nagyobb „Schöp-fungslid”-jét olvasta föl. Gyulai Pál pedig tájékoztató értekezést olvasott nem sokára megjelenő népköltészeti tár mysteriumai felett.

Az Erdélyi Protestans Közlöny ez évi utolsó száma megjelent, gazdag és változatos tartalomjegyzékével eléggé tanuskodván a felől, hogy e lap valódi házagot pótol az

egyházi irodalom terén. Emeli a tapintatosan szerkesztett lap becsét ingyen melléklete: az egyházi könyvtár, melyből az év folytán egy 12 ives kötet jelent meg. A most szétkaldított utolsó szállitmány többek közt néhai Szász Károly emlékbeszédét is tartalmazza, melyet 1834-ben tartott gr. Kendeffy Ádám, a nagy-enyedi collegium főcuratora fölött, a tanoda gyásznapelyén. Ajánljuk e derék vállalatot az illetők figyelmébe.

Egy szerzesan csapat alakítására 6 felsége rendeletet adott ki, melyben azt, mint a horvát-szlávonhatárörvidék védelmére szánt országos őrséget jóváhagyta.

Simor János herceggprimás a „Volsfreund” értesítése szerint nem sokára bibornoki kalapot nyereud.

A szilági-somlyói olvasó-egylet könyvtárnoka szerencsétlenné lett az által, hogy vigyázatlanságból egy szilvoriomos üveg helyett szalamia szeszszel telt üvegből ivott, s ez által száját, nyakát és torkát annyira elégette, hogy felgyógyulása kétséges.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Decz. 29-én 5°/100. Metalliques 100 fr 60.45. Kamat —. 5°/100. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 70. 1860. Kölcsön 102.50. Bankrészevény 808. Hitelintézeti részevények 320. frt. 319.50 London 11 ft. st. 117.45. f. 20 kr. Ezüst 116.90. Cs. kir. arany 5.54. ⁵/₁₀ Napoleonor 9.31. ⁵/₁₀ Urbéri kötvények: Magyarországi 78.85. Temesi 75.60. Erdélyi 75.50. Horváthországi 69.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

(437)

Irodalmi ajándékok!!

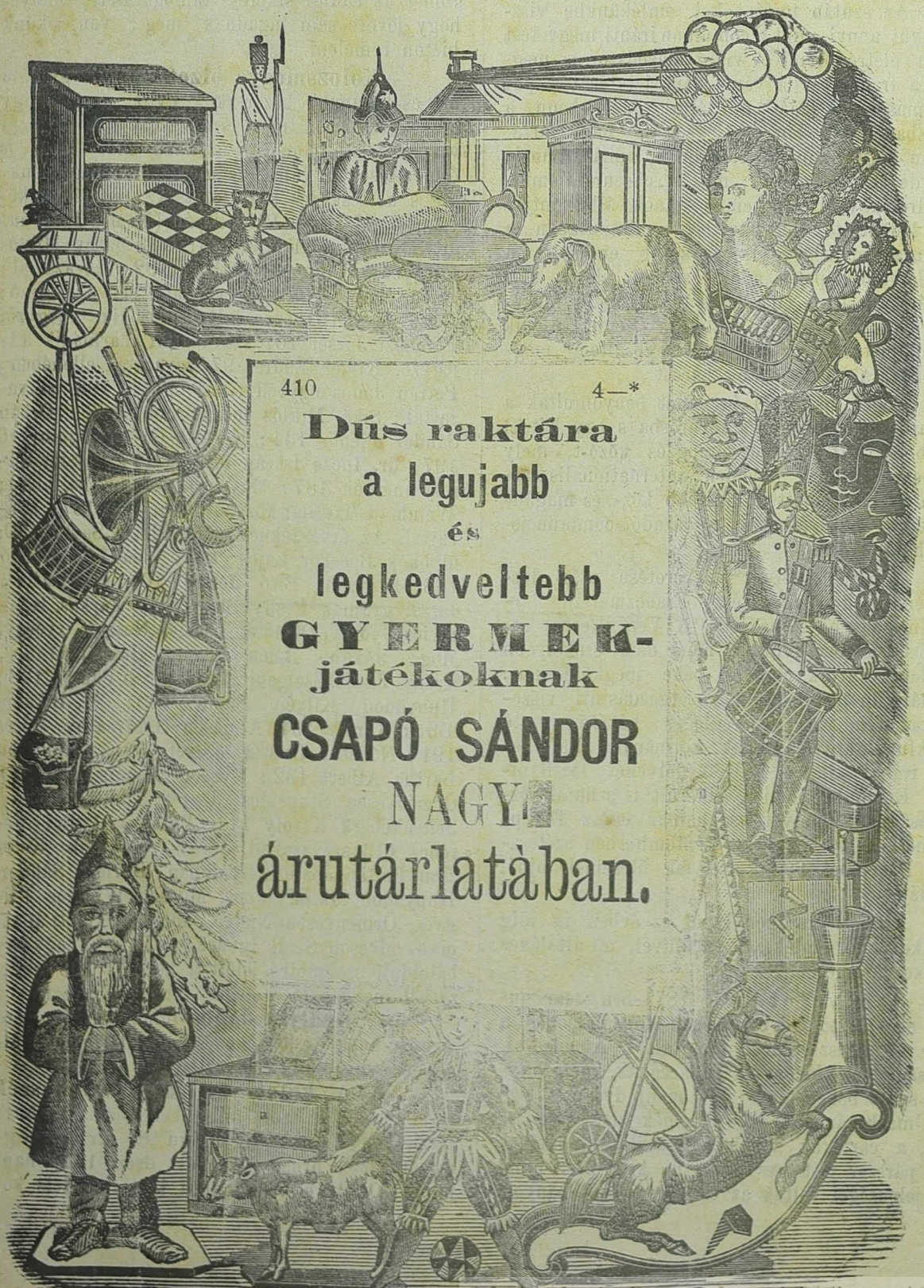
A karácsoni és újévi ajándékok vásárlói kedveltjeiknek szebb, hasznosb és maradandóbb becsü ajándékot nem választhatnak, mint

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, bel-középuteza, gróf Teleki-ház,

hol a hazai, ugy a német, franczia és angol irodalom remekművei, különösen pedig ajándékoknak alkalmas dísz-albumok, remekírók, költemények, imakönyvek és ifjúsági iratok legolcsóbban a legdiszesebb kötésekben dús választékban találhatók.

ÚJÉVRE!!

410 4—*

Dús raktára
a legujabb
és
legkedveltebb
GYERMEK-
játékoknak
CSAPÓ SÁNDOR
NAGY
árutárlatában.

(7—*)

Alóírt a köz- és váltóügyvédi vizsgákat Pesten letévén, ügyvédi irodáját
1872-dik év Január 1-jén Gyula-Fehérvártt megnyitja.
Csávásy József,

(440)

(1—2)

köz és váltóügyvéd.

Uj év ünnepére

A LEGSZEBB
AJANDÉKOK,
DISZES EMLÉK-TÁRGYAK.
HASZNOS ÉS MULATSÁGOS

gyermekjátékok

a legjelesebb gyárosoktól megérkeztek, melyek mint ujdonságok és szépmű-tárgyak megtekintésül vagy kényelmes válogatásul most kiállitva vannak, oly nagy választékban, hogy bármily csekély áru vagy értékes műtárgyak tetszés szerint találtátnak és a legolcsóbb áron s valamint helybeli ugy vidéki becses megrendelésekre pontosan és a legolcsóbb szabott áron szolgáltatnak ki.

BÁNYAY KÁROLY

kereskedésében, b.-monostorutoza saját háza. Kolozsvártt.
(414) 4—*

Ujévi ajándékok!!

(429)

(7—7)

A karácsoni és újévi ajándékok vásárlóinak ajánlja dús választéku cukrászatát

Taufer János

Kolozsvártt.

Karácsonfák feldíszítésére ajánlja mindenfajta cukorkáit, s finom párisi cukorkákkal megtöltött diszes dobozait

50 krtól — 10 frtig.

Naponta kaphatók friss mákos és diós kiflik, kalácsok, kuglofok és sokféle izletes sütemények.

Megrendelések itt helyben, úgy vidékre pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Taufer János cukrászatában.

Dús választék!!

Karácsonfák díszítésére!